

1- هدف: این دستورالعمل به منظور شفاف سازی روش های شستشو، ضدعفونی (گندزدایی) اختصاصی اتاق عمل و با هدف جلوگیری از انتقال عوامل عفونی به بیماران یا پرسنل بیمارستان و در راستای سیاست استقرار نظام ایمنی بیمار و کنترل عفونت در بیمارستان نیکان غرب تدوین شده است.

2- دامنه کاربرد: اجرای این سند در اتاق های عمل بیمارستان نیکان غرب الزامی می باشد.

3- تعاریف:

1-3- پاکسازی و شستشو (Cleaning): به معنی زدودن فیزیکی آلودگی از سطح یا شیء آلوده می باشد. پاکسازی موثر، مکمل پروسه ضدعفونی و استریلیزاسیون است. با پاکسازی موثر از غیرفعال شدن مواد ضدعفونی کننده توسط بقایای مواد آلی جلوگیری گشته و امکان تماس کامل سطوح با مواد ضدعفونی کننده یا عامل استریل کننده فراهم می شود.

2-3- ضدعفونی (Disinfection): به معنی از بین بردن میکروارگانیسم های فعال و یا کاهش تعداد آنها تا حدی که برای سلامتی مضر نباشند می باشد و با روش های شیمیایی یا فیزیکی قابل انجام است. با این عمل نمی توان اسپورها را از بین برد.

3-3- استریل کردن (Sterilization): در این روش کلیه اشکال میکروبی فعال و غیرفعال (اسپور باکتریها) را می توان از بین برد.

4- مسئولیت ها و اختیارات:

1-4- مسئول بهداشت محیط مسئولیت تدوین، بازنگری در بازه زمانی مشخص و نظارت بر اجرای صحیح سند را بر عهده دارد.

2-4- مدیر اجرایی مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح سند را بر عهده دارد.

3-4- مسئول و رابط کنترل عفونت اتاق عمل مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح دستورالعمل توسط کارکنان تحت امر خود را برعهده دارند.

4-4- مسئول واحد بهداشت محیط و سوپروایزر کنترل عفونت، مسئولیت نظارت و پایش اجرای صحیح دستورالعمل را برعهده دارند.

5-4- سوپروایزران و اعضاء تیم ممیزی مسئولیت نظارت و ارزیابی مستمر را برعهده دارند.

6-4- کاخداران و کمک پرستاران اتاق عمل مسئولیت اجرای کامل دستورالعمل را برعهده دارند.

5- گام های دستورالعمل:

1-5- هنگام کار وسایل حفاظت فردی مناسب شامل دستکش، ماسک، کلاه و در صورت لزوم چکمه توسط پرسنل کاخداری و کمک پرستاران بایستی استفاده شود و باتوجه به موارد ذیل اقدام به نظافت و گندزدایی صورت گیرد:

2-5- کف: شستشو با آب و مواد شوینده و سپس گندزدایی با محلول ضدعفونی کننده کف و سطوح پس از هر عمل توسط پرسنل کاخداری انجام گردد.

1-2-5- در صورت ریخته شدن خون و یا مایعات آلوده بر روی زمین اقدامات زیر باید توسط پرسنل کاخداری صورت گیرد:

- دستکش و دیگر تجهیزات محافظت کننده پوشیده شود.
- حوله یکبار مصرف یا دستمال یکبار مصرف روی آن پهن کرده و کل موضع پوشانده شود.
- بر روی آن محلول آب ژاول (وایتکس) با رقت 10٪ (100 سی سی آب ژاول در 900 سی سی آب) ریخته و حداقل 10 دقیقه صبر کرده (یا محلول ژاول پارت 1 قرص به ازای 2 لیتر آب) با دستمال یکبار مصرف کل محل جمع آوری شود.
- با آب و مواد پاک کننده محل شستشو شود.
- سپس محل به روش فوق الذکر گندزدایی شود.

3-5- دیوارها: شستشو با آب و مواد شوینده و سپس گندزدایی با محلول ضدعفونی کننده کف و سطوح پایان هر شیفت کاری و در صورت مشاهده آلودگی یا انجام عمل عفونی پس از پایان عمل باید توسط پرسنل کاخداری انجام گیرد.

- 4-5- درب‌ها:** پاکسازی با مواد پاک کننده، گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضدعفونی کننده پس از هر شیفت کاری و در صورت مشاهده آلودگی پس از هر عمل باید توسط پرسنل **کاخداری** بایستی انجام شود.
- 5-5- سینک اسکراب:** شستشو با آب گرم و مواد پاک کننده و سپس گندزدایی با محلول کف و سطوح با رقت پس از پایان هر شیفت کاری باید توسط پرسنل **کاخداری** انجام شود. (به هیچ وجه از جرم گیر جهت نظافت سینک استفاده نشود).
- 6-5- بین‌ها:** پاکسازی با مواد پاک کننده و سپس گندزدایی با قرص ژاول پارت (یک قرص به ازاء 2 لیتر آب) باید توسط پرسنل **کاخداری** انجام گردد.
- 7-5- ویلچرها:** پاکسازی با مواد پاک کننده گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضدعفونی کننده کف و سطوح با رقت پس از هر بار استفاده باید توسط پرسنل **کمک پرستار** انجام گردد.
- 8-5- نظافت مانیتورها به صورت زیر باید توسط پرسنل کاخداری انجام گیرد:**
- تلویزیون‌ها و مانیتورها باید روزانه با دستمال مرطوب (دستمالی که با آب نم‌دار شده به طوری که آب از آن نچکد) تمیز شود و در صورت نیاز به ضدعفونی، از اسپری ضدعفونی کننده آماده به مصرف استفاده گردد. (نظافت تلویزیون و مانیتورها شامل تمام قسمت‌های آن مانند قسمت‌های فوقانی، جانبی، تحتانی، صفحه اصلی می‌شود).
 - دو دستمال خشک تمیز آماده گردد.
 - یکی از دستمال‌های خشک را داخل آب فرو برده و آب آن گرفته شود به طوری که فقط مرطوب باشد.
 - تمام قسمت‌های تلویزیون و مانیتورهای کامپیوترها تمیز شود.
 - بلافاصله با دستمال خشک تمام سطوح تلویزیون و مانیتورهای کامپیوترها تمیز گردد.
- 1-8-5- تمیز کردن تلویزیون با استفاده از اسپری ضدعفونی کننده آماده به مصرف توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:**
- از اسپری کردن بر روی صفحه تلویزیون و مانیتورهای کامپیوترها جدا خودداری شود.
 - محلول غیر الکلی را بر روی دستمال خشک اسپری نموده و کلیه قسمت‌های مانیتور و تلویزیون تمیز شود. (به صورت حرکات مارپیچی)
- 9-5- نظافت پنجره‌ها باید توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:**
- چهارچوب پنجره‌ها باید به محض مشاهده آلودگی تمیز شوند.
 - هیچ گونه جرم، جای دست و یا لکه‌ای نباید روی پنجره و شیشه‌ها دیده شود.
 - لبه پنجره‌ها و درب‌های توری باید همیشه تمیز و براق باشند.
 - شیشه‌ها باید تمیز و شفاف بوده و لکه، جای دست و یا تار بر روی آن دیده نشود.
 - دستمالی که با آن شیشه پاک می‌شود باید بدون پرز و عاری از هر گونه مواد شوینده و تمیز باشد.
 - در صورت استفاده از دستمال مرطوب حتما باید دو دستمال آماده شود و با یکی از آنها تمامی شیشه تمیز شده و از دستمال دوم برای براق و شفاف کردن استفاده شود.
 - اگر از محلول‌های شیشه پاک کن استفاده می‌شود یک دستمال تمیز و خشک کافی می‌باشد.
 - بعد از تمیز کردن هر پنجره حتما دستمال‌ها را شسته و بعد برای پنجره بعدی استفاده شود.
 - با دستمالی که پنجره تمیز شده است شیشه را تمیز نکنید این کار باعث تار شدن شیشه می‌شود.

توجه: در نظافت پرده های کرکره ای ضروری است ابتدا پرده به حالت تاریک از بالا به پایین درآورده شود و سپس بدون فشار از بالا به پایین با دستمال نمدار نظافت شود تا از آسیب به پرده ها جلوگیری شود.

10-5- نظافت سرویس های بهداشتی باید توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:

- هرگز جرم گیری کف سرویس و دستشویی و توالت را همزمان با ضدعفونی کردن داخل سرویس انجام ندهید زیرا مخلوط شدن جرم بر با وایتکس و یا آب ژاول باعث آزاد شدن سریع و زیاد کلر شده و باعث آسیب دیدگی شدید مخاط و در موارد حاد باعث خفگی می شود.
 - حتما بعد از جرم گیری با جرم بر محل مجدداً با پودر شوینده شسته شود زیرا محلول جرم بر لایه چربی بر روی سطوح باقی می گذارد و اگر این لایه به خوبی پاک نشود باعث سیاه شدن سطح جرم گیری شده می شود.
 - بعد از نظافت سرویس های بهداشتی نباید هیچ گونه جرم و آلودگی مشاهده شود.
 - نظافت سرویس بهداشتی از تمیزترین نقاط مانند آینه شروع شود و با آلوده ترین نقاط خاتمه یابد.
 - جهت جلوگیری از اتصال و برق رفتگی، قسمت های بالای کلید و پریزها را آب نریزند.
 - برای شستشوی سرویس های بهداشتی باید اسکاچ مخصوص در نظر گرفته شود.
 - برای ضدعفونی سرویس های بهداشتی از محلول ژاول پارت (1 قرص به ازاء 2 لیتر آب) استفاده شود.
- #### 1-10-5- نظافت توالت فرنگی باید توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:

- در صورت داشتن رسوب، ابتدا سیفون را زده و بعد مقداری جرم بر روی رسوبات ریخته و درب توالت فرنگی گذاشته شود.
 - مقدار کمی پودر شوینده روی اسکاچ ریخته و قسمت خارجی توالت فرنگی تمیز شود.
 - بعد از 5 تا 10 دقیقه مکث یک بار دیگر سیفون را زده و با فرچه رسوبات پاک گردد.
 - با پودر شوینده و فرچه دسته بلند پلاستیکی تمام قسمت های داخلی توالت شسته شود.
- #### 2-10-5- نظافت توالت های معمولی باید توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:
- تمام مراحل مانند توالت فرنگی است با این تفاوت که به هیچ عنوان از اسکاچ برای تمیز کردن استفاده نشود و همه قسمت ها با فرچه پلاستیکی دسته بلند تمیز گردد.

3-10-5- نظافت شیرهای آب باید توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:

- برای نظافت شیرهای آب ابتدا شیر با مواد پاک کننده کاملاً تمیز شود و سپس با محلول ژاول پارت ضدعفونی گردد.
- بر روی اسکاچ زبری مقداری پودر شوینده ریخته و تمام شیرهای آب، سرشیرها، شلنگ توالت از ابتدا تا انتها و... به خوبی تمیز شود بطوری که تمامی آنها شفاف و براق شوند.
- با آب مواد شوینده از روی آنها پاک و سپس ضدعفونی گردد.

نکته: به هیچ وجه از جرم بر برای تمیز کردن شیرآلات و سایر مواردی که از جنس استیل می باشد نظیر سینک ها استفاده نشود زیرا منجر به سیاه شدن آنها می شود.

4-10-5- نظافت درب سرویس بهداشتی باید توسط پرسنل کاخداری به صورت زیر انجام گیرد:

- دستگیره درب سرویس بهداشتی یکی از آلوده ترین قسمت ها است و باید مرتباً ضدعفونی شود.
- دستگیره درب ها باید با دستمال آغشته به محلول کف و سطوح با رقت توصیه شده، الکل 70 درجه (حداقل 3 بار در روز) ضدعفونی شود. در صورت رویت آلودگی با شایلین رفع گردد و سپس ضدعفونی شود.

11-5- نظافت کلید و پریزها باید توسط پرسنل کاخداري به صورت زیر انجام گیرد:

- دستمال هایی که با آنها کلید و پریز را تمیز می کنید، باید بدون آب بوده و فقط کمی رطوبت داشته باشد.
- دستمال تمیزی را به محلول پاک کننده آغشته نموده آب اضافی آن را گرفته و کلید و پریزها را تمیز کنید.

12-5- نظافت کمد ها باید توسط پرسنل کاخداري به صورت زیر انجام گیرد:

- حتما برای نظافت کمد ها از دستمال جداگانه استفاده شود.
- ابتدا با یک دستمال مرطوب گرد و غبار کمد پاک گردد.
- محلول ضد عفونی کننده کف و سطوح با رقت توصیه شده روی سطح اسپری شود و سطح کاملا به محلول آغشته گردد.
- بعد از 5 دقیقه با دستمال خشک پاک شود.

13-5- شستشو و ضد عفونی جا مایع صابون باید توسط پرسنل کاخداري به صورت زیر انجام گیرد:

- شستن جای مایع صابون بعد از خالی شدن و قبل از پر کردن مجدد الزامی است.
- هیچ گاه مایع صابون جدید بر روی باقیمانده مایع صابون قبلی ریخته نشود. تا فرصت تجمع و رشد میکروب وجود نداشته باشد.
- اگر باقیمانده مایع صابون وجود دارد، همان مقدار مایع صابون را با مقداری آب ژاول (ژاول 2٪) یعنی 20 cc آب ژاول در یک لیتر آب آماده کنید و یا یک قرص ژاول پارت را در 2 لیتر آب بیندازید.
- سپس جای مایع صابون را به مدت 10 دقیقه درون این محلول بگذارید.
- جای مایع صابون را به خوبی آبکشی کرده و طوری قرار دهید تا به خوبی آب آن خارج شود.
- بعد از خشک شدن 3/2 آن را از مایع صابون پر کنید.

14-5- ضد عفونی هوای اتاق عمل باید توسط کمک پرستاران با استفاده از دستگاه نوکواسپری و لامپ UV انجام شود. (به کتابچه راهنمای گندزدایی با کد مدرک NIK-DOC-ENH-00167 مراجعه شود).**15-5- تخت: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با اسپری ضد عفونی کننده آماده مصرف پس از هر عمل توسط پرسنل کاخداري انجام شود.****16-5- گوشی تلفن: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با دستمال آغشته به محلول پاک کننده کف و سطوح با رقت توصیه شده حداقل سه بار در روز توسط پرسنل کاخداري انجام گردد.****17-5- استیشن پرستاری: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضد عفونی کننده کف و سطوح حداقل سه بار در روز توسط پرسنل کاخداري انجام گردد.****18-5- هواکش ها: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضد عفونی کننده کف و سطوح هر هفته و در صورت مشاهده آلودگی توسط پرسنل کاخداري انجام گردد.****19-5- قاب لامپ ها: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضد عفونی کننده کف و سطوح هر هفته و در صورت مشاهده آلودگی توسط پرسنل کاخداري انجام گردد.****20-5- تابلوها: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضد عفونی کننده کف و سطوح روزانه و در صورت مشاهده آلودگی توسط پرسنل کاخداري انجام شود.**

21-5- دیسپنسرها: پاکسازی با محلول پاک کننده و گندزدایی با دستمال آغشته به محلول ضدعفونی کننده کف و سطوح روزانه و در صورت مشاهده آلودگی توسط پرسنل کمک پرستار انجام شود.

6- پایش و نظارت:

1-6- پایش: فرمت و روش گزارش پایش اجرای دستورالعمل با همکاری مسئول بهداشت محیط و سوپروایزر کنترل عفونت بیمارستان، بصورت الکترونیکی طراحی و مطابق فرآیند مربوط تصویب و ابلاغ خواهد شد. گزارش پایش اجرای دستورالعمل هر 3 ماه یکبار توسط مسئول بهداشت محیط در کمیته بهداشت محیط بیمارستان مطرح خواهد شد.

2-6- نظارت: نظارت بر اجرای صحیح این دستورالعمل به شرح زیر خواهد بود:

1-2-6- نظارت بر عملکرد کاخداران و کمک پرستاران در اجرای دستورالعمل به ترتیب بر عهده ی مسئول بهداشت محیط و سوپروایزر کنترل عفونت خواهد بود.

2-2-6- نظارت بر عملکرد مسئول بهداشت محیط و سوپروایزر کنترل عفونت در اجرای درست دستورالعمل به ترتیب بر عهده مدیر اجرایی و مدیر درمان خواهد بود.

تبصره 1: ارسال گزارشات عدم انطباق در بازه زمانی تعیین شده توسط مسئول بهداشت محیط خطاب به مدیر اجرایی، بصورت رونوشت به دفتر بهبود کیفیت انجام می شود.

7- مرجع تایید، تصویب، ابلاغ، نگهداری، توزیع و بازنگری:

- تایید: پس از تایید اولیه مدیر اجرایی، کمیته بهداشت محیط مرجع تایید این دستورالعمل خواهد بود.

2-7- تصویب و ابلاغ: رئیس بیمارستان مرجع تصویب و ابلاغ این دستورالعمل خواهد بود.

3-7- نگهداری و توزیع: نسخه اصل این دستورالعمل در دفتر سنجش و پایش کیفیت نگهداری خواهد شد. توزیع نسخ این دستورالعمل توسط دفتر سنجش و پایش کیفیت صورت خواهد گرفت.

4-7- بازنگری: این دستورالعمل توسط بهبود کیفیت به صورت سالانه مورد بازنگری قرار خواهد گرفت. رئیس بیمارستان، مدیر اجرایی، مسئول بهداشت محیط و دفتر سنجش و پایش کیفیت می توانند پیشنهاد بازنگری در این دستورالعمل را خارج از بازه ی زمانی عادی بازنگری مطرح نمایند.

8- منابع و مراجع:

1-8- راهنمای بهداشت و کنترل عفونت در مراکز درمانی - دکتر سعید عبدالحسینی و همکاران - انتشارات پانا - پاییز 1391 - چاپ اول

2-8- کتابچه راهنمای گندزدایی کد مدرک NIK-DOC-ENH-00167

3-8- کتابچه معیارها و اصول کاخداری در بیمارستان نیکان

4-8- مستند مربوطه در بیمارستان نیکان اقدسیه به شماره کد NIK-INS-ENH-00376-05

5-8- استانداردهای اعتباربخشی- ویرایش پنجم- سال 1401

مدیر پرستاری هلن دلیری راد	یعقوب داودی نژاد - سرپرستار اتاق عمل	مهسا جلیلی نژاد - سوپروایزر کنترل عفونت	داود فعله کاری - مسئول بهداشت محیط	تهیه کنندگان
دکتر محمدرضا سروش رئیس بیمارستان	تصویب و ابلاغ کننده	مصوبه کمیته بهداشت محیط مورخ 1404/10/21	تایید کننده جانشین رییس کمیته	تایید اولیه
نسخه کپی		دفتر سنجش و پایش کیفیت		توزیع نسخ
تاریخ بازنگری بعدی 1405/10/01 بیمارستان نیکان غرب کنترل شد 1404/10/22 بیمارستان نیکان غرب				